

עינינו

נברת

הרב שלום עובראני שליט"א
הרב ציון עובראני שליט"א
כולל בית יוסף מרן, בני ברק

מנהיג הדור

איתא בגמרא מועד קטן (כ"ה ע"ב), כי נח נפשיה דרבי זירא, פתח עליה ההוא ספדנא, ארץ שנער (בבל) הרה וילדה, ארץ צבי (ארץ ישראל) גידלה שעשועיה. אוי נא לה אמרה רקת, כי אבדה כלי חמדתה, ע"כ.

אנן נמי נימא עליה דמרן זצוק"ל, ארץ בבל הרה וילדה, ארץ צבי גידלה שעשועיה. אוי נא לה אמרה ירושלים, אוי נא לה אמרה ארץ ישראל, אוי נא לנו אמרו יושבי על מדין, ראשי הישיבות ובני התורה וכו', כי איבדו כלי חמדתם. [ועיין בספר משך חכמה פרשת ויחי, שביאר דברי הספדן שאמר אוי נא לה וכו', כי ההעדר והחסרון הורגש תכף ומיד].

יום בו עלה מרן זצוק"ל בסערה השמימה, יום בו הוכהו המאורות, קומי וספדי תורה, כי נפל נזרך, פנה נוגה זיו זהרייך. כל יום שעובר, מרגישים אנו יותר בחסרונו של מרן זצוק"ל. לפי שהוא היה אב רוחני לכלל, ולבני עדות המזרח בפרט, שהיו מצפים לשמוע מוצא פיו, וכל אשר יאמר נעשה ונשמע.

דמותו של מרן זצוק"ל השפיעה על כל העולם כולו, ובפרט על בני התורה, וכדאיתא בגמרא עירובין (י"ג ע"ב) אמר רבי, האי דמחדדנא מחבראי, דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה. ואילו חזיתיה מקמיה, הוה מחדדנא טפי, דכתיב (ישעיה ל' כ') והיו עיניך רואות את מוריך.

ואיתא בגמרא פסחים (כ"ב ע"ב), שמעון העמסוני, ואמרי לה נחמיה העמסוני, היה דורש כל אתים שבתורה. כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא (דברים י' כ'), פירש. אמרו לו תלמידי, רבי, כל אתים שדרשת מה תהא עליהם. אמר להם, כשם שקיבלתי שכר על הדרישה, כך אני מקבל שכר על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא ודרש, את ה' אלהיך תירא, לרבות תלמידי חכמים, ע"כ.

וביאר החיד"א, שבתחילה כשהגיע שמעון העמסוני לפסוק את ה' אלהיך תירא, לא דרש אותו, שהרי אי אפשר לירא אלא את הקב"ה בלבד. אבל כשבא רבי עקיבא וראה שמעון העמסוני את דמותו, חזר לדרוש את ה' אלהיך תירא, לרבות תלמידי חכמים, כיון שעצם ראיית פניהם של תלמידי חכמים מעוררת ליראת שמים ולקדושה.

עינינו

נבר

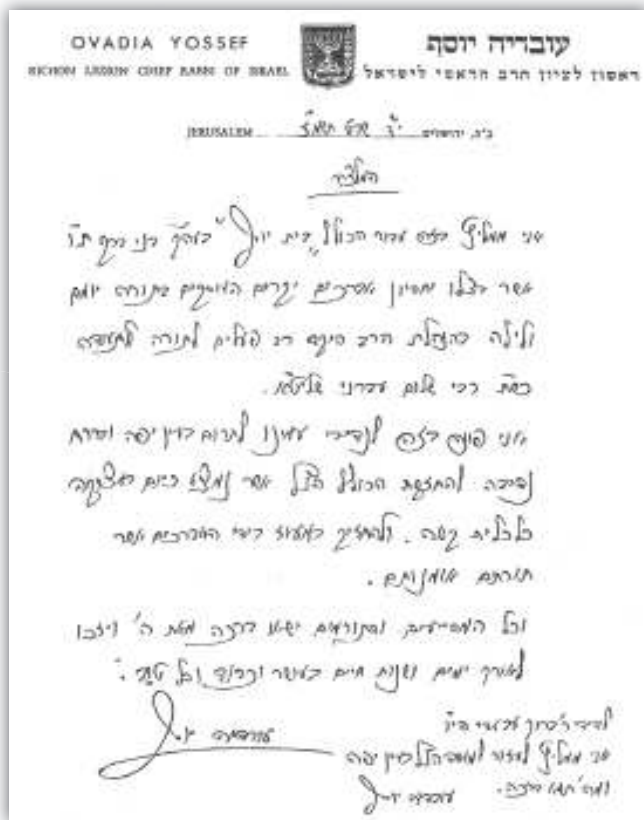
כאשר ביקש משה רבינו ע"ה מנהיג לעם ישראל, אמר לפני הקב"ה, יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה, אשר יצא לפניהם ואשר יבוא לפניהם ואשר יוציאם ואשר יביאם, ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה (במדבר כ"ז ט"ז-י"ז). ופירש רש"י, אמר לפניו, רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינם דומים זה לזה. מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו, ע"כ. על כך השיב לו הקב"ה, קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו (שם י"ח), ופירש רש"י, אשר רוח בו, כאשר שאלת [ביקשת], שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ע"כ.

כך היתה הנהגתו של מרן זצ"ל. תורתו האירה והחכימה לכל, מגדולי החכמים ועד

פשוטי העם. הוא התנהג עם כל אחד ואחד כפי דעתו, ממשא ומתן עם חכמי התורה בעמקה של הלכה, ועד ביאורים בשפה ברורה ופשוטה, ללמד לפשוטי העם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו.

הפסד וחבלה היא בעולם בהסתלקותו של מרן זצ"ל. וכדאיתא בגמרא חולין (ע' ע"ב), אמר רבי יונתן, נמתי לו לבן עזאי וכו'. גם לי, ומה ישמעאל אומר בדבר הזה. נמתי לו וכו'. ובלשון הזה אמר לי, חבל על בן עזאי שלא שימש את רבי ישמעאל. ופירש רש"י, חבל על בן עזאי, הפסד וחבלה היא בעולם. תלמיד ותיק כמותי אני בן עזאי, שלא שימשתי את רבי ישמעאל, ע"כ.

וביאר הגר"ח שמואלביץ בספרו שיחות מוסר (תשל"א,

עינינו

נבר

מאמר י"ח) כי כאשר אדם מחמיץ הזדמנות להחכים בתורה, לא רק לעצמו הוא מפסיד. אלא הפסד וחבלה היא לעולם כולו, ממה שנפסד על ידו להחכים ולהתעלות בתורה. גדול הדור הוא צינור של השפעה מן השמים, ואפילו גדולים כמותו שואבים ממנו את גדולתם. לפיכך בהסתלקו מאתנו, אינו הפסד רק מחמת חסרונו בלבד, אלא חסרון הוא לכל בני דורו, עכת"ד.

ואיתא במדרש שיר השירים רבה (פרשה ח') על פסוק אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו (שיר השירים ח' ז'), רבי יוחנן הוה מטייל וסליק מטבריה לציפורין, והוה רבי חייא בר אבא סמך ליה (רבי יוחנן היה נסמך על כתפי רבי חייא). מטון חד בית חקלא (הגיעו לבית שדה אחד), אמר רבי יוחנן, הדין בית חקלא הוה דידי, וזבינתיה בגין מלעי באורייתא (ומכרתיו בשביל ללמוד תורה). מטון חד בית כרם, ואמר רבי יוחנן, הדין בית כרם דידי הוה, וזבינתיה בגין מלעי באורייתא. מטון חד בית זיתא, ואמר כמו כן. שרי רבי חייא בר אבא בכי (התחיל רבי חייא לבכות). אמר ליה, מה את בכי. אמר ליה, בכי אנא דלא שבקת לסיבותיך כלום (על שלא הנחת לזקנתך כלום). אמר לו, חייא בני, ונקלה זו בעיניך מה שעשיתי, שמכרתי דבר שניתן לששה ימים, שנאמר (שמות כ' י"א) כי ששת ימים עשה ה', אבל התורה ניתנה לארבעים יום, שנאמר (שם ל"ד כ"ח) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וכו'. כך דמך (כשנפטר) רבי יוחנן, היה דורו קורא עליו, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבי יוחנן את התורה, בוז יבוזו לו, ע"כ.

ולכאורה הדברים צריכים ביאור, כיצד הניח רבי יוחנן את דעתו של רבי חייא בתשובתו זו. וכי רק מפני שהתורה ניתנה לארבעים יום, היא חשובה יותר מְדָבָר שנברא בששה ימים. ויש לבאר כי הנה ארבעים יום הוא זמן של יצירה, כמו עובר במעי אמו שזמן יצירתו ארבעים יום, ועד אז אפשר להתפלל שיהיה זכר, כמבואר בגמרא ברכות (ס' ע"א). לפיכך אמר רבי יוחנן לרבי חייא, לא הרי רבי יוחנן של עולם המעשה, גם עם תורה [וכעובדא דאילפא ורבי יוחנן, שסבר אילפא שכוחו גדול יותר מרבי יוחנן, עיין תענית כ"א], כהרי רבי יוחנן שהתמסר כולו לתורה, שזוהי מציאות חדשה לגמרי, שעמל אך ורק בתורה, והיה לספר תורה חי, לחפצא דקדושה.

וכן איתא במדרש איכה רבתי (פרשה א' אות ל"ז), קשה סילוקן של צדיקים לפני הקב"ה יותר מחרבן בית המקדש. וביאר הרב בית הלוי, לפי שבחרבן בית המקדש שפך ה' את חמתו על עצים ועל אבנים, ולא על עצם רוחניותו של עם ישראל. אבל תלמיד חכם,

עינינו

נברת

שהתורה כתובה על לוח לבו והוא עצמו חפצא דקדושה, כשמסתלק מאתנו איבדנו את עצם הקדושה.

נחמתינו היחידה היא במה שהשאיר אחריו אוצר של ספרים רבים ונכבדים, ובנים תלמידי חכמים המאירים לנו את חשכת הגלות, עד ביאת גואל צדק, אמן כן יהי רצון.

לבקשתי, כתב אחד מבחירי הלומדים בבית מדרשנו, הרב יוסף שטרית שליט"א, שיר-קינה לכבוד מרן, והוא נדפס להלן:

במצוות היה מאד זהיר
לא ויתר אפילו על דקדוק זעיר
בעשיית המצוות היה ממש מאיר
ובפרט שהכל למרן נהיר

מה נדבר ומה נאמר
על אותו היום המר
על רבינו עובדיה נספיד במר
בהלקחו מאיתנו הבשר נסמר

דרשותיו נאמרו בעוז ובחום
ומוסריו העביר כאב רחום
בלעדי מרן הרי נורא ואיום
וחסרונו יורגש בכל יום

אם נבוא עליו לספר
ימלאו מילותינו כרך וספר
אך איך אפשר שלא לספר
על מרן בעל מעשי שפר

כשהתפלל הגה כל מילה
וליבו היה מתרוגן בגילה
כל ימיו בתורה בילה
ולכל דבר קדושה עשה הילה

לספר הכל, השחר יאיר
וכל זאת מעט מזעיר
להזכר במרן הלב מסעיר
איך נכבה האור המאיר

רבינו על הכל היה אהוב
ועל כולם הדבר מאד כאוב
מראהו הנהדר והחטוב
יחסר לכולנו כגן רטוב

עם כל גדולתו היה צנוע
וזאת לכל היה ידוע
הבשורה שנפטר קשה לשמוע
ועליו כל עין תרבה דמוע

שנים שנים באופן קבוע
דרש לנו בפרשת השבוע
כל מילה תענוג לבלוע
כי המאמר והפסוק קלוע

על מרן אנחנו בדמע כותבין
חבל על דאבדין ולא משתכחין
נותר לנו רק לקבל את הדין
ולספוד עליו הרבה הספדין

עה

עינינו

נברת

כרחם אב על בנים
 ריחם על עשרות אביונים
 דאג לצרכיהם החיוניים
 והכל היה במאור פנים

לזכות הרבים רץ מעיר לעיר
 במלוא המרץ כנער צעיר
 ליבם לתורה ולמצוות הבעיר
 ומהתרדמה בה שקעו אותם העיר

עזר הוא לקרוב ולזר
 וכל נזקק בו נעזר
 ועל עצמו הוא גזר
 ריקם ממנו איש לא יוחזר

את כולנו בחום עטף
 לא הפלה בן זקן לטף
 אבינו הגדול מאתנו נקטף
 שריפה זו לא יכבה המטף

לזכות את ישראל רץ כצבי
 גיבור בתורה כליש ולביא
 חכם גדול ועדיף מנביא
 אין כאן המקום כל גדלותו להביא

אין לתאר את גודל האבידה
 היושבת על הלב כאבן כבדה
 גדול צערינו מחבלי הלידה
 בורא עולם יודע פתרון החידה

דבריו היו טובים ונכוחים
 ומהם עלה ריח ניחוחים
 בדרשותיו קצר מבינינו החוחים
 ודרש ממנו להיות שמחים

בתורה ובמצוות היה אמיד
 ובזיכוי הרבים עסוק תמיד
 דאג לחינוך תורני לכל תלמיד
 ועם מעיין החינוך בקשר מתמיד

שפך שיחו כעבד לפני השר
 לדאוג לילדי ישראל עליהם נפשו מסר
 ושום דבר להם לא יחסר
 כזה מנהיג ודאי לנו יחסר

בשיעוריו הרבים תמיד דרש
 לא העיקר הוא המדרש
 אלא המעשה הוא הנדרש
 ומהמעשים הרעים מהם נפרש

רבותי, בזאת אזניכם קשובה
 בואו כולנו נחזור בתשובה
 כי לכל יהודי זו חשובה
 ואשרי היודע ערכה של תשובה

איבד עם ישראל כלי חמדה
 בהלקח רבינו עובדיה מחמדה
 קומתינו בזאת הפטירה נגדעה
 כגחלת אש אשר נעממה

עינינו

נברת

זכה להקים דור ישרים
 אשר הולכים במשרים
 כמוהו לזכות הרבים קלים מנשרים
 והעולם הזה לעולם הבא מגשרים

הכותב בדמע, שטרית מיכאל
 תפילתי ירבו כמעשיו בישראל
 ורפואה למשפחה מהמלאך רפאל
 ויחיש לנו במהרה את הגואל.

זיכוי הרבים אף שגרם לו בלבול
 הקדיש למענו זמן בלי גבול
 כי זיכוי הרבים בדמו טבול
 עתה בטוחני בעולמו קוטף היבול

דאגתו לתת"ם ולישיבות בסיסית
 ושיאכלו ארוחה חמה ועסיסית
 התפתחותם היתה בדרך ניסית
 כי מליבו אותם לעולם לא הסיט

גם בהיותו בארץ נכר
 אשר חינוכם מאד נעכר
 את חינוך בניו זכר
 וגם מלמדים להם שכר

